

عزاداری هیئت عالم آل محمد(ع) خادمان در حرم مطهر رضوی همزمان با ایام سوگواری سرور و سالار شهیدان، حضرت ابا‌عبدالله الحسین(ع)، مراسم عزاداری هیئت عالم آل محمد(ع) با حضور خادمان بارگاه منور رضوی در صحن پیامبر اعظم(ص) برگزار شد. به گزارش آستان‌نیوز، صبح سه‌شنبه ۱۰ تیر، مراسم عزاداری باشکوه هیئت

عالم آل محمد(ع) با حضور پرشور کارکنان، خادمان و زائران بارگاه ملکوتی حضرت ثامن‌الحجج(ع) برگزار شد. در این مراسم، عزاداران در فضایی معنوی به شکل پیاده مسیر صحن پیامبر اعظم(ص) تا صحن انقلاب اسلامی راطی کرده‌و ذاکران اهل‌بیت عصمت و طهارت(ع) و خادمان بارگاه منور رضوی به مرثیه‌خوانی و سوگواری پرداخته و حاضران در سوگ امام

رویداد

در دویست و چهل و نهمین برنامه سه‌شنبه‌های علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی انجام شد

رونمایی از مرقع مزین به «حدیث سلسله‌الذهب» در کتابخانه رضوی

دویست و چهل و نهمین برنامه سه‌شنبه‌های علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با محوریت رونمایی از مرقع نفیس «ارب‌عین رضوی» مزین به حدیث «سلسله‌الذهب» در کتابخانه مرکزی این آستان مقدس برگزار شد. به گزارش آستان‌نیوز، این مراسم رونمایی به مناسبت یادروز ورود حضرت رضاع(ع) به نیشابور و نقل حدیث سلسله‌الذهب و با موضوع «تجلی ولایت در حدیث سلسله‌الذهب» با حضور جمعی از مدیران، کارشناسان و محققان سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، دهم‌تیر ۱۴۰۴ در تالار اندیشگاه رضوی کتابخانه مرکزی حرم مطهر رضوی اجرا شد.

معرفی مرقع ارب‌عین رضوی

سیدرضا صداقت حسینی، کارشناس ارزشیابی و ثبت‌نسخ خطی مدیریت مخطوطات آستان قدس رضوی، در این مراسم بیان کرد: مرقع ارب‌عین رضوی، ازجمله مرقعات نفیس موجود در گنجینه رضوی است که شامل ۴۰ حدیث از امام رضا(ع) ازجمله حدیث سلسله‌الذهب است.وی با اشاره به اینکه احادیثی در موضوعاتی همچون ایمان، تقوا، ادب، رازداری و... در این مرقع ارزشمند به چشم می‌خورد، در تعریف مرقع گفت: مرقع، صفحات یا اوراقی است که توسط یک یا چند هنرمند خوشنویسی شده و در یک مجموعه گردآوری شده است.صداقت حسینی ادامه داد: مرقع ارب‌عین رضوی نیز توسط مصطفی مهدی‌زاده، از خوشنویسان کتابخانه آستان قدس رضوی به خط نستعلیق زیبا در سال‌های مختلف نوشته شده است. همچنین این اثر به همت استاد هاشم ظریف تبریزیان، از دیگر هنرمندان این آستان مقدس، در سال ۱۳۶۸ نقاشی و تذهیب شده است.وی افزود: در این مرقع، ابتدا متن عربی هر حدیث و سپس ترجمه فارسی آن، کتابت شده است. همچنین در ادامه، اشعاری از علی باقرزاده من‌خلص به «بقا» مرتبط با آن حدیث نوشته شده است. کارشناس ارزشیابی و ثبت‌نسخ خطی مدیریت مخطوطات آستان قدس رضوی با اشاره به وجود ۱۰ اثر هنری از استاد مهدی‌زاده و ۲۰ اثر هنری از استاد ظریف تبریزیان در گنجینه رضوی، تصریح کرد: در مجموع، ۲۱۴ مرقع در کتابخانه مرکزی این آستان مقدس نگهداری می‌شود.

تجلی ولایت در حدیث سلسله‌الذهب

در ادامه، محمد وفادار مرادی، محقق و کارشناس کتاب‌های خطی اظهار کرد: حدیث شریف سلسله‌الذهب، بار معنایی، معرفتی، عرفانی و توحیدی بسیار عمیقی دارد. همچنین این حدیث در یک نگاه کلی، فلسفه سیاسی، اجتماعی، اعتقادی و عرفانی وجود مقدس آقا علی بن موسی الرضا(ع) است. وی ضمن خوانش حدیث سلسله‌الذهب و بیان چگونگی روایت این حدیث در سفر امام رضا(ع) به نیشابور در پنجم ماه محرم سده ۲۰۰ هجری قمری، به معرفی برخی از منابعی که این حدیث در آن‌ها ذکر شده است، پرداخت. وفادار مرادی گفت: علاوه بر اینکه این حدیث شریف بر هنرمندان مختلف همچون خوشنویسان اثر گذاشته، در حوزه ادبیات نیز تأثیرگذار بوده است. به‌طور مثال، از مشهورترین تأثیر ادبی این حدیث می‌توان به اولین مثنوی «هفت‌اورنگ» اثر جامی با عنوان «سلسله‌الذهب» نام برد که بیان معرفت عارفانه توحید است.

وی در تبیین حدیث سلسله‌الذهب نیز بیان کرد: این حدیث چهار مدخل مهم اعم از حدیث قدسی، مبحث توحید، مبحث ولایت و مبحث امامت را به روی ما می‌گشاید. این محقق کتاب‌های خطی ادامه داد: حدیث سلسله‌الذهب، سخن الهی است که از طریق جبرئیل الهام شده است. همچنین مشابه این حدیث امام رضا(ع)، در میان احادیث ما بسیار وجود دارد.

وی ضمن تعریف احادیث قدسی، تفاوت آن‌ها با قرآن و ارائه آماری از این احادیث، افزود: علما و دانشمندان از قرن پنجم هجری تلاش کردند احادیث قدسی را جمع‌آوری کنند. به‌طور مثال می‌توان به امام محمد غزالی، ابن عربی و... اشاره کرد. وفادار مرادی با اشاره به اینکه توحید از جنبه‌های مختلف شامل کلامی، فلسفی، حکمتی و عرفانی بیان شده است، از برخی از علما و شاعران که در آثارشان به مقوله توحید پرداختند، نام برد.وی در بخش پایانی این مراسم نیز با ذکر بعضی از آیات و احادیث که در آن‌ها ولایت اثبات شده است، مباحث ولایت و امامت را براساس حدیث سلسله‌الذهب تشریح کرد.

حسین(ع) و یاران ایشان، اشک ماتم ریختند. یکی از خادمان دلسوخته حضرت رضا(ع) گفت: امسال مراسم سوگواری ابا‌عبدالله الحسین(ع) با تشییع پیکر شهدای حملات ددمنشانه رژیم صهیونیستی همزمان شده و همین امر، مشهد را به کربلای ایران تبدیل کرده است.

وی افزود: دل‌های شکسته و غمبار زائرانی که به امید شفاعت

سیدالشهدا(ع) و به نیت عزاداری راهی مشهد شده‌اند، در کنار مادران خانواده‌های شهید، تصویری بی‌ظنیر از معنویت و عزت آفریده است. این خادم و پیر غلام تصریح کرد: همه با دلی شکسته و امید به شفاعت امام حسین(ع) آمده‌اند و این روضه‌های صبحگاهی درواقع بیعت با ابا‌عبدالله الحسین(ع) و بهترین فرصت برای شفا و تسکین روح است.

چهارشنبه ۱۱ تیر ۱۴۰۴ ■ ۶ محرم ۱۴۴۷ ■ ۲۴ جولای ۲۰۲۵ ■ سال سی و هشتم ■ شماره ۱۰۶۸۴ ■ WWW.QUDSONLINE.IR

گفت‌وگو با شاعران جوان درباره نقش شعر آیینی در روحیه‌بخشی، رسانه‌سازی و تعامل بانسل جدید

شعر آیینی در روزگار بحران، رسالت ماندگار کلمات است

بلکه آمیزه‌ای از تجربه‌های شخصی، روایت‌های مذهبی و زبان احساس است. شاعران آیینی با بهره‌گیری از زیست‌جهان خود، به خلق آثاری می‌پردازند که هم روایت‌گرند و هم الهام‌بخش. خلق شعر آیینی، حاصل پیوند تجربه زیسته، روایت تاریخی و زبان بلاغی است. شاعر با صداقت و شناخت می‌تواند از دل یک اتفاق شخصی یا اجتماعی، شعری خلق کند که هم روایت‌گر باشد، هم اثرگذار. عاطفه جعفری در این باره می‌گوید: «پیوند میان تجربه زیسته و زبان شعر است که به واژه‌ها جان می‌بخشد و مخاطب را درگیر می‌کند».

مسعود یوسف‌پور اما به تجربه تاریخی و روایت‌پردازی در شعر آیینی توجه دارد و می‌گوید: «آنچه شعر ولایی امروز بیشتر به آن محتاج است، شعر بلاغی است، یعنی تبادر معنا پیش از لفظ. شعر باید رسا باشد و نقطه‌زن. نباید به دام دیر یابی درافتد».

سید حسین نصرانی، مدیرکل دفتر امور ادبیات و هنر آستان قدس رضوی

مداحی در فرهنگ آیینی ایران، بستر اصلی برای زنده نگه‌داشتن شعر ولایی در میان مردم است. چه در فضای هیئت، چه در رسانه‌های جدید، شعر آیینی از طریق اجراهای آهنگین و متعدد می‌تواند پیام دینی، عاطفی و حماسی خود را با سرعت و عمق بیشتری منتقل کند. این انتقال اما نیازمند دقت در انتخاب متن، ملودی و صداقت در بیان است.

رسانه‌ای برای انتقال معنا، اخلاق و آگاهی

در عصر رسانه‌های پرسرعت و شبکه‌های اجتماعی، شعر آیینی همچنان جایگاه خود را به‌عنوان رسانه‌ای مستقل و تأثیرگذار حفظ کرده است. این نوع شعر، حامل احساس و روایت تاریخی و همچنین ابزاری برای انتقال پیام‌های اخلاقی، اجتماعی و حتی سیاسی است. شاعران آیینی امروز با بهره‌گیری از تجربه‌های شخصی، زبان مردم و روایت‌های مذهبی، توانسته‌اند شعر را به رسانه‌ای چندوجهی تبدیل کنند. بررسی‌های رسانه‌ای نیز نشان می‌دهد شعر آیینی در دوره‌های مختلف، از قصیده‌سرایی تا غزل و مثنوی، همواره رسانه اصلی انتقال معنا بوده است. با ظهور رسانه‌های مدرن، شعر نه‌تنها جایگاه خود را از دست نداده، بلکه با موسیقی، اجرا و فضای مجازی آمیخته شده و شکل جدیدی از پیام‌رسانی را رقم زده است.

عاطفه جعفری بر چندلایه بودن رسانه‌ای شعر تأکید دارد و می‌گوید: «فارغ از آنکه شعر، نخستین رسانه آیینی ما بوده و همچنان هست، اگر شعر به‌صورت سرود درآید، خود به رسانه‌ای مستقل بدل می‌شود که امکان عرضه در بسترهای گوناگون را دارد. همچنین، در قالب تصنیف، مسیر رسانه‌ای متفاوتی را می‌پیماید. در هر صورت، شعر در هر شکل و قالبی که باشد، پیام‌رسانی است مؤثر و گویای مفاهیم دینی، فرهنگی و اجتماعی».

روایتی از دل تجربه

شعر آیینی برخلاف تصور رایج، صرفاً بازگویی تاریخ نیست

کند. از روایت‌های عاشورایی تا سروده‌های معاصر، این شعرها مخاطب را به کنش و همبستگی دعوت می‌کنند.

شعر بر فراز منبر

مداحی در فرهنگ ایران علاوه بر اینکه یک اجرای هنری است، بستری برای انتقال مفاهیم، احساسات و روایت‌های تاریخی نیز به‌شمار می‌رود. استفاده از شعر در مداحی، آنچنان با بافت مذهبی جامعه گره خورده که بسیاری از مخاطبان، نخستین مواجهه خود با شعر آیینی را از طریق مجالس هیئتی و مداحی تجربه می‌کنند. مسعود یوسف‌پور به پیوند پررنگ شعر و مداحی در فضای هیئت اشاره می‌کند. او مثال ملموسی از اثرگذاری یک مداحی می‌آورد: «در روزگار ما، شاهد پدیده‌ای کم‌نظیر در عرصه فرهنگ و هنر هستیم. پیوند عمیق شعر با ملودی و ضرب آهنگی خاص که با آیین سینه‌زنی همراه شده است. این سبک نوظهور، هرچند با نوآوری و اقتضائات روز آمیخته است، اما همچنان ریشه در سنت‌های دیرینه فرهنگی و آیینی دارد و آن‌ها را از یاد نبرده است. هیئت‌های مذهبی، امروزه به‌منزله خاستگاه‌های راستین شعارهای آیینی و انقلابی تلقی می‌شوند، جبهه‌هایی حقیقی که پرچمداران آن، مداحان و شاعران فرهیخته‌ای هستند که با صدای خود، ندای اسلام را در جامعه‌ه‌طین انداز می‌کنند». در ادامه، به بُعد اجتماعی این نوع اجراها نیز اشاره شده است: «در سال‌های اخیر، این‌گونه از اجرا با اقبال گسترده عمومی مواجه شده است. نمونه بارز آن را می‌توان در استقبال پرشور مردم از مداحی جناب آقای طاهری مشاهده کرد، به‌ویژه در اجرای بند ترجیع «خبیر خبیر یا صبیهون» که بازتاب فراوانی در سطح جامعه داشته است». علی سمرقندی نیز با تأکید بر نقش انتقالی مداحی می‌گوید: «انتقال شعر آیینی از رهگذر صوت مداح محقق می‌شود. این اشعار برای اجرا در بستر هیئت‌های مذهبی سروده می‌شوند، و شنوندگان آن، مردمی‌اند که دل در گرو آیین دارند. بی‌تردید، ملت ما ملتی دیندار است و این حقیقت بر شأن و منزلت مداحی افزوده است».

رواق هنر

همزمان با ایام سوگواری سید و سالار شهیدان، نگارخانه رضوان مشهد مزین به جلوه‌هایی از هنر عاشورایی است؛ اینجا خط نستعلیق در معرکه بسیاری از جلوه‌های زیباشناسانه عاشورا، قدرآفراشته و هنرمند خوشنویس در عزای حسینی، با مُرُگ و قلم، اشک ماتم می‌افشاند. به گزارش آستان‌نیوز، به مناسبت ماه محرم و به همت مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی، نمایشگاه خوشنویسی شکست‌نفس‌تعلیق «گلاب‌اشک» مشتمل بر آثار خوشنویسی استاد علی اکبر رضوانی، با حضور جمعی از خوشنویسان مشهودی و هنرمندان در نگارخانه رضوان برپا شده تا مرثیه‌ای متفاوت در ثرای سید و سالار شهیدان باشد. در این نمایشگاه ۵۵ اثر استاد رضوانی با موضوع اشعار عاشورایی با تذهیب معصومه محمدنیا و فاطمه رضوانی ارائه شده است.

بیان عظمت عاشورا در آثار خوشنویسی

استاد علی اکبر رضوانی، متولد ۱۳۴۶ در قوچان، کاتب خراسانی قرآن کریم، سال‌هاست با قلم انسی دیرینه دارد و آنچه می‌نگارد حاکی از اوج عشق به هنر خوشنویسی است. او مدرس انجمن خوشنویسان، دانشگاه فرهنگیان مشهد و مکتب هنر رضوان است و تاکنون بیش از ۱۲ دوره نمایشگاه خوشنویسی را ویژه ماه محرم در مشهد و دیگر شهرها ازجمله سبزوار، بیرجند، شیراز و قوچان برپا کرده است، می‌گوید: در این نمایشگاه تلاش شد اشعاری از شاعران برجسته کشور ازجمله محتشم کاشانی، عمان سامانی، نیر تبریزی و... انتخاب شده و پس از خوشنویسی، در معرض دید علاقه‌مندان قرار بگیرد. او می‌افزاید: بیشتر این آثار، در چند سال اخیر تحریر شده‌اند؛ از سال ۱۳۸۱ نخستین جرقه ذهنی در من ایجاد شد که در زمینه عاشورا کار خوشنویسی انجام دهم و عظمت روز عاشورا در قالب هنر به نمایش بگذارم. در این مدت با عنایت حضرت، نمایشگاه‌های مختلفی دایر کردم. از کودکی، همه ما در مجالس عزای حسینی شرکت

نمایشگاه آثار خوشنویسی عاشورایی در نگارخانه رضوان مشهد دایر شد «گلاب اشک» مرثیه خط در سوگواری سالار شهیدان

می‌کردیم و با دیدن هیئت‌های مختلف، عزاداری می‌کنیم، شرکت در این مراسم‌ها اثر خود را داشت. آنچه می‌توان گفت این است با خوشنویسی هم می‌توان این فضاها را ایجاد و عظمت روز عاشورا را بیان کرد.

نقش هنرمندان در زنده نگه‌داشتن قیام عاشورا

این هنرمند با اشاره به ماندگار کردن واقعه عاشورا با هنر خوشنویسی، می‌گوید: هنرمندان همواره تلاش کرده‌اند سهمی در زنده نگه‌داشتن قیام عاشورا داشته باشند. مضاف بر اینکه موضوع خوشنویسی و عاشورا، ارتباطی بسیار نزدیک دارد. در مراسم مختلف عزاداری، از دست‌نوشته‌ها، پارچ‌نوشته‌ها و پلاکاردهایی استفاده می‌شود که به‌صورت هنرمندانه اجرا می‌شوند. ضمن اینکه می‌شود با زبان قلم به‌گونه‌ای کارکرد که مفهوم را به بهترین شکل منتقل کند. آنچه از گذشته موجب انتقال دقیق متون عاشورایی بوده، زبان قلم بوده است. رضوانی با اشاره به اینکه اثر هر خوشنویس با خوشنویس دیگر متفاوت است، ممارست، تمرین، مطالعه اشعار و ولایت، الهام از طبیعت، مشق خیالی و از همه مهم‌تر عنایات ائمه اطهار(ع) را از عواملی می‌داند که می‌تواند خوشنویس را در رسیدن به کمال، یاری کند. او که در محضر استادانی همچون پیدالله کابلی خوشناساری، امیرا احمد فلسفی، عباسعلی مصحافی مقدم و محمد ابراهیمی فخر تلمذ کرده، به نقش برجسته استاد پیدالله کابلی خوانساری در رسیدن به جایگاهی که امروز دارد، اشاره می‌کند و می‌گوید: حضور در کلاس‌های درس ایشان، پس از تحصیل در دانشگاه تهران، بایبی نورا در زندگی من ایجاد کرد و هر لحظه از خوشنویسی‌ام را مرهون زحمات، آموزش‌ها و رهنمودهای ایشان هستم. رضوانی که تاکنون شاگردان

نیز درباره این نمایشگاه می‌گوید: در این نمایشگاه آثار خوبی از استاد رضوانی استاد پیشکسوت و بهترین استادان انجمن خوشنویسان مشهد به نمایش گذاشته شده که افتخار خراسان و کشور هستند. این آثار به ابیات زیبا، اشعار محتشم کاشانی و موضوع تاسوعا و عاشورا اشاره دارند.

او ادامه می‌دهد: انس و الفت ما با ائمه معصومین(ع) از مجالس حسینی آغاز شده و امید می‌رود خداوند، ما را به این عرصه هدایت کند که بتوانیم در راه اشاعه پیام اهل بیت(ع) قدمی در جامعه برداریم و رسالت خود را در این زمینه ایفا کنیم.

■ **موفقیت در خوشنویسی؛ نتیجه سال‌ها قلم‌فرسایی**
محمد ابراهیمی فخر، از استادان بنام خوشنویسی که استاد علی اکبر رضوانی نیز در مقطعی از آموزش‌های او برخوردار بوده، در حاشیه برگزاری این نمایشگاه، می‌گوید: آنچه آثار آقای رضوانی را نسبت به معاصران ایشان برتری می‌بخشد، ممارست و تسلط بالای ایشان است. استاد رضوانی یکی از عاشق‌ترین و پرکارترین اهالی خوشنویسی است. آنچه از راه خوشنویسی بدست آورده باز هم در همین راه صرف کرده است و خانواده‌ای هنری دارد؛ همسر و دختر او نیز تذهیب کار می‌کنند و این در نوع خود ستودنی است.

■ **ضرورت حمایت از هنرمندان خوشنویس**
ملیحه نوزادیان، خوشنویس مشهودی که مدرک دوره ممتاز شکسته را کسب کرده است، در این نمایشگاه می‌گوید: استاد رضوانی همه ساله نمایشگاهی با محوریت خط و تذهیب در ماه محرم برپا می‌کند. از لحاظ فرم و فضا هر اثر ترکیب نو و جدید دارد و سبک و شیوه استاد رضوانی نیز منحصر به‌فرد است و زیبایی مخصوص به خود را دارد که انسان را به خود جذب می‌کند، آثاری که ازل‌برآمده، قطعاً بر دل نیز می‌نشیند.

اجتماع «احلی من العسل» ششم محرم در حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود
اجتماع بزرگ «احلی من العسل» یا حضور پرشور نوجوانان سوگوار حسینی، امروز ششم محرم در حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود. به گزارش آستان نیوز، به همت معاونت تبلیغات اسلامی حرم

www.qudsonline.ir
چهارشنبه ۱۱ تیر ۱۴۰۴ ■ ۶ مهر ۱۴۴۷ ■ ۲ جولای ۲۰۲۵ ■ سال سی و هشتم ■ شماره ۱۰۶۸۴

واکاوی ابعاد معرفتی و عملی نهضت حسینی در کلام امام‌رضاع(ع)

۱۰ رهنمود رضوی برای درک عمیق‌تر حماسه عاشورا

بلندشان، ازجمله شهادت‌طلبی است که بقای اسلام را تضمین می‌کند.اهل‌بیت(ع) حتی فراتر از گریستن در عزای امام،به‌گریاندن دیگران‌وتباکی،یعنی خودرابه‌گریه‌زدن‌نیز توصیه‌کرده‌وبرای این اعمال،ثواب‌های عظیمی‌برشمرده‌اند تااین اهداف‌والامحقق شوند.

■ **محرك قيام؛ اشك عاشورا**

حجت‌الاسلام‌پاك‌نيا در ادامه به پرسش عبدالله‌بن فضل هاشمی از امام صادق(ع) اشاره می‌کند که «چرا روز رحلت پیامبر(ص)وامیرمؤمنان(ع)وسایر اهل‌بیت(ع)همانندمراسم بزرگداشت شهادت حضرت حسین بن علی(ع) نیست؟» امام‌صادق(ع) در پاسخ فرمودند: «در روز شهادت حسین(ع) بزرگ‌ترین مصیبت تاریخ روی داد و رفتن او به منزله رفتن جمیع اصحاب کساست که گرمی‌ترین خلق خدا در روی زمین بودند». وی توضیح می‌دهد: برای زنده‌نگه‌داشتن یاد، نام واهداف امام حسین(ع)،بهترین راه، تحریک عواطف و احساسات است؛ زیرا انسان برای پیروی از مکتب حسینی، علاوه بر شناخت و آگاهی از وقایع و مقاصد عاشورا، به انگیزه‌های روانی و محرک‌های عاطفی نیز نیاز دارد. معرفت، چراغ راه است اما محرک، نیروی پیش‌برنده است. مجالس روضه‌خوانی،تعزیه‌خوانی،سینه‌زنی، استفاده از لباس سیاه، عَلم و علامت و سایر مظاهر عزاداری، به‌ویژه اگر با رعایت موازین شرعی همراه باشد،به‌زیبایی مخاطب را تحت تأثیر قرار داده و او را به سوی اسوه کامل عاشورا سوق می‌دهد. این در حالی است که بررسی‌های عالمانه، بحث‌های محققانه و سخنرانی‌های عادی به تنهایی نمی‌توانند چنین انگیزه‌ای را در شنونده ایجاد کرده و او را به حرکت وادارند. همچنین، اگر مراسم بزرگداشت حماسه عاشورا به غیر از سوگواری و گریه بود، نمی‌توانست چنین نقشی را ایفا کند؛ چرا که مجالس شادی قادر به‌ترتیب انسان‌های مقاوم، با استقامت و شهادت‌طلب نیستند. خنده و شادی، اغلب جنبه خودی و شخصی دارد و معمولاً به فرو رفتن در تمایلات نفسانی می‌انجامد، اما گریه در اغلب موارد به معنای فراموش کردن خودو هماهنگ شدن با محبوبات است. خنده همانند شهوت در خود فرو رفتن است، ولی گریه از مقوله عشق است که به خود بیرون رفتن را در پی دارد.

■ **شهادت مظلومانه، مصیبت کیهانی**

حجت‌الاسلام‌پاك‌نیا به تشریح ابعاد شهادت مظلومانه امام حسین (ع) می‌پردازد و می‌گوید: امام رضا(ع) به ربّان فرمودند: «جدم حسین(ع) را بسیار مظلومانه، با

مطهر رضوی، اجتماع بزرگ «احلی من العسل» با حضور پرشور جوانان و نوجوانان و به یاد فداکاری‌های حضرت قاسم بن الحسن(ع) در واقعه کربلا، امروز چهارشنبه ۱۱ تیر در رواق امام خمینی(ره) برگزار می‌شود.اجرای برنامه‌های مختلف فرهنگی همراه با قرائت قرآن، دکلمه‌خوانی، مداحی، اجرای سرود و تبیین

شخصیت حضرت قاسم(ع) توسط حجت‌الاسلام‌والمسلمین سید کاظم روح‌بخش از جمله برنامه‌های پیش‌بینی شده برای این مراسم است. در این مراسم، دانش‌آموزان و نوجوانان با برپایی مراسم عزاداری و سوگواری، یاد و خاطره حضرت قاسم(ع) را گرامی داشته و با

شود، خداوند هر گناهی که مرتکب شده باشی - چه کوچک، چه بزرگ، چه کم‌وچه‌زیاد- خواهد بخشید». نکته ششم، برکات زیارت کربلاست. در این فراز، امام رضا(ع) به فضیلت‌های بی‌شمار زیارت کربلا می‌پردازند و می‌فرمایند: «ای ابن‌شیب، اگر دوست داری پاک و بدون گناه به ملاقات خدا بروی، به زیارت حسین(ع) برو». در روایات، آثار و برکات فراوانی برای زیارت امام حسین(ع) در کربلا ذکر شده است، ازجمله افزایش روزی، آمرزش گناهان، دفع بلاها، استجابت دعا در حرم کربلا، دعای فرشتگان، ثواب هزار حج مستحبی مقبول، پاداش‌های مادی بی‌حساب، ثواب شهید و ده‌ها اثر دیگر.

وی ادامه می‌دهد: در فراز هفتم، امام رضا(ع) به ثواب لعن بر قاتلان امام حسین(ع) می‌پردازند و می‌فرمایند: «ای پسر شیب، اگر دوست داری در غرفه‌های بهشتی در کنار پیامبر(ص) باشی، دشمنان و قاتلان حسین(ع) را لعن کن». درست است که قاتلان امام حسین(ع) از دنیا رفته‌اند، اما عمل آن‌ها مورد تنفر ماست و ما با لعن آنان، از آن‌ها و کردار زشتشان اعلام‌بیزاری می‌کنیم. حزب شیطان سابقه‌دار است و قاتلان امام حسین(ع) حلقه‌ای از این زنجیره‌اند. هر کس به کار آن‌ها رضای باشد، عضوی از حزب شیطان محسوب می‌شود. عشق به خدا و بندگان صالح او و نفرت از شیطان و دوستدارانش، پایه و اساس دین است. پس اگر کسی با دشمنان امام حسین(ع) مرزبندی کرده و در مقابل افکار غیرانسانی آنان اعلام موضع کند، یقیناً در کنار رسول خدا(ص) قرار خواهد گرفت و با آن حضرت محشور خواهد شد. به‌همین دلیل در زیارت عاشورا بر این موضوع گیری تأکید فراوان شده است، همچنان که سلام بر امام حسین(ع) اعلام وفاداری و بیعت با آن بزرگوار است.

■ **ولایت، اوج همراهی**

این استاد حوزه و دانشگاه می‌افزاید: هشتمین سفارش حضرت رضا(ع) به ربّان، رسیدن به مقام شهیدان کربلا با نیت خالصانه و آرزوی حضور در کنار آنان است. برای همین فرمودند: «ای پسر شیب، اگر دوست‌داری در ثواب مثل شهدای کربلا باشی پس هر گاه یاد آن‌ها کردی بگو «يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَقُورُ قَوْراً عَظِيماً»؛ ای کاش من با شما بودم تا به فوز عظیم ناثل می‌شدم. این نیت خالصانه برای حضور در فراز چنین اثری دارد.

نهمین فراز حضرت به هماهنگی شادی‌ها و غصه‌ها با شادی و غم اهل‌بیت(ع) پرداخته و می‌فرماید: «ای پسر شیب، اگر دوست داری در درجات عالی بهشت با ما باشی، در غم ما غمگین و در شادی ما شاد باش». این موضوع، محدوده و اساس گرایش‌ها، موافقت‌ها و مخالفت‌های ما را در ارتباطات انسانی و سمت و سوی تربیت‌فرزندانمان را مشخص می‌کند. حجت‌الاسلام‌پاك‌نیا در ادامه با اشاره به نکته پایانی تصریح می‌کند: امام هشتم(ع) در این بخش به تأثیر ولایت‌پذیری از اهل‌بیت(ع) در زندگی اشاره دارند و می‌فرمایند: «رو تبادولایت‌پذیری و محبت‌ماکه شخصی حتی اگر سنگی را دوست بدارد، خداوند او را با همان سنگ محشور می‌کند». از نظر علمای شیعه، ولایت به معنای دوستی همراه با اطاعت و پذیرش ولایت معصومین(ع)، همان ولایت خداوند است که در آن‌ها ظهور و جلوه کرده است. البته ولایت آن‌ها به اذن و فرمان خداوند است.

برای همین، پیروی از آن‌ها براساس آیه «اولی الامر» و همچنین آیه «ولایت»، همانند ولایت خداوند بر همه لازم است. در نهایت می‌توان گفت فلسفه عاشورا و اشک بر حسین(ع)، نه تنها راهی برای پالایش روح و تقرب به خدا، بلکه تجلی بیعت با ولایت اهل‌بیت(ع) و پیمودن مسیر عزت و شهادت است.

آرمان‌های ایشان تجدید عهد می‌کنند.

گفتنی است: «احلی من العسل» و اجتماع بزرگ نوجوانان عاشورایی همه ساله در روز ششم ماه محرم که روز بزرگداشت حضرت قاسم بن الحسن(ع) است، در حرم مطهر رضوی و بیشتر اماکن مذهبی سراسر کشور برگزار می‌شود.

خبر

افزایش دفاتر امانات و اشیای گمشده حرم مطهر رضوی در ماه محرم

رئیس اداره امانات و اشیای گمشده حرم مطهر رضوی گفت: با هدف تسریع در خدمت‌رسانی به زائران در ماه محرم، تعداد دفاتر امانات و اشیای گمشده حرم مطهر رضوی افزایش یافته است.

به گزارش آستان نیوز، مهدی جدی، رئیس اداره امانات و اشیای گمشده حرم مطهر رضوی، دراین زمینه بیان کرد: همزمان با فرارسیدن ماه محرم و افزایش قابل توجه زائران و برپایی موكب‌ها در اطراف حرم مطهر رضوی، اداره امانات و اشیای گمشده آستان قدس رضوی با افزایش تعداد دفاتر و تقویت نیروهای انسانی خود، آماده ارائه خدمات بی‌وقفه و شبانه‌روزی به زائران بارگاه منور رضوی است. وی با اشاره به فعالیت این اداره در چهار بخش اصلی شامل «اشیای پیدا شده»، «افراد پیدا شده»، «امانات وسایل» و «امانات نقدی و اشیای ارزشمند» گفت: در ایام محرم به‌ویژه دهه اول و دوم، دفاتر مادر هر چهار بخش تقویت خواهند شد. به‌طور خاص، دفتر امانات نقدی در باب‌الجنود(ع) و در حوزه امانات وسایل نیز سه دفتر دیگر حسب شرایط فعال خواهند شد. همچنین دفاتر مربوط به افراد پیدا شده، از سه دفتر فعلی به حداکثر هفت دفتر افزایش خواهد یافت.

وی با بیان اینکه این دفاتر به‌صورت ۲۴ ساعته و شبانه‌روزی فعال‌اند، از زائران تقاضا کرد برای کاهش معطلی، از آوردن وسایل غیرضروری خودداری کنند. جدی تصریح کرد: با توجه به شرایط و ضرورت بازرسی دقیق وسایل توسط خادمان در مبادی ورودی، توصیه می‌کنیم زائران وسایل اضافی نظیر کیف‌های بزرگ، چمدان‌های کوچک، اقدام فلزی یا خر بدهای غیرضروری را در محل اسکان خود قرار دهند. این امر هم از اتلاف وقت جلوگیری می‌کند و هم موجب حفظ کرامت و آسایش سایر زائران خواهد شد.

رئیس اداره امانات و اشیای گمشده حرم مطهر رضوی با اشاره به میزان بالای اقلام گمشده که توسط خدام با زائران تحویل دفاتر داده می‌شود، افزود: به‌طور میانگین سالانه ۱۳ تا ۱۵ هزار دستگاه تلفن همراه در حرم مطهر پیدا می‌شود که ۹۹ درصد آن‌ها به صاحبانشان بازگردانه می‌شود. همچنین در مورد مدارک هویتی، تمامی مدارک یا به صاحبان تحویل داده می‌شوند یا در صورت عدم شناسایی، به مراکز صادرکننده ارسال می‌شوند.

وی از راه‌اندازی سامانه نرم‌افزاری متمرکز برای ثبت و پیگیری اشیای پیدا شده در حرم مطهر خبر داد و اظهار کرد: همه دفاتر ما به سامانه برخط متصل هستند و زائر می‌تواند با مراجعه به هر دفتری، حتی اگر شیء خود را در بخش دیگری گم کرده باشد، برای جست‌وجو اقدام کند. همچنین از طریق کانال اطلاع‌رسانی «نسیم‌رضوان» یا تماس با شماره‌های ۳۳۳۳۹ یا ۳۳۳۳۸۱ امکان پیگیری وجود دارد.

جدی تأکید کرد: در این ایام با تمام توان و عشق در خدمت زائران هستیم؛ کافی است زائران در صورت گم کردن وسیله‌ای، با دفاتر ما تماس بگیرند یا به دفاتر مستقر در صحن‌ها مراجعه کنند تا در کوتاه‌ترین زمان ممکن به آن برسند. حتی اگر زاری از مشهد خارج شده باشد، در صورت شناسایی شیء، آن را از طریق پست برای آنان ارسال خواهیم کرد.

مدیر امور مجاورین بنیاد کرامت آستان قدس رضوی خبر داد

حسینیهای به وسعت کرامت؛ حمایت ویژه از هیئت‌های عزاداری در ماه عزای حسین (علیه‌السلام)

همزمان با ماه محرم الحرام، جایی که پرچم‌های سیاه در کوچه‌ها برافراشته شده‌و صدای «یا حسین» در شهر پیچیده است، آستان قدس رضوی با برنامه‌ای ویژه، عزم آن دارد صدای عزاداری و شعور حسینی را در اقصی نقاط مشهد و حومه پرشورتر و رنگ‌وبوی کرامت رضوی را زینت بخش آن‌ها کند.

هادی غلامی، مدیر امور مجاورین بنیاد کرامت آستان قدس رضوی در گفت‌وگو با آستان‌نیوز درباره ویژه‌برنامه محرمی این بنیاد گفت: برنامه‌ای که این روزها در دستورکار مدیریت امور مجاورین قرار دارد، تأمین بخشی از نیازهای اجرایی هیئت‌های مذهبی، موكب و ایستگاه‌های صلواتی است. قرار است مجموعه‌ای از اقلام پخت‌ویز و پذیرایی به‌صورت تبرکی، از طرف حضرت رضا(ع) به‌صورت رایگان در اختیار هیئت‌های منتخب قرار گیرد؛ اقدامی که مستقیماً در برگزاری مراسم ماه محرم استفاده می‌شوند.

وی افزود: بر اساس برآوردهای انجام‌شده، ارزش اقتصادی این اقلام به حدود۵۰میلیارد تومان می‌رسد؛ رقمی که نشان از وسعت این طرح و نگاه ویژه آستان قدس به تقویت جریان‌های مردمی مذهبی دارد. غلامی با صراحت اشاره می‌کند: این طرح، با دستور مستقیم تولیت آستان قدس رضوی، آیت‌الله احمد مروتی عملیاتی شده و بخش عمده‌ای از منابع آن، از محل نذورات مردمی تأمین شده است. نذورات، امانت‌هایی هستند در دست ما، مهم‌ترین کار این است این امانت‌ها به‌درستی و در جای درست مصرف شوند. حمایت از هیئت‌ها در ماه محرم، دقیقاً یکی از بهترین مصادیق مصرف نذورات امام رضا(ع) است. آنچه آستان قدس در این برنامه دنبال می‌کند، صرفاً حمایت مادی نیست؛ بلکه نگاهی راهبردی به جایگاه مشهد به‌عنوان پایتخت معنوی تشیع دارد.

مدیر امور مجاورین بنیاد کرامت آستان قدس رضوی تشریح کرد: وقتی مردم از نقاط مختلف کشور، حتی کشورهای منطقه، در ایام محرم به مشهد سفر می‌کنند، باید فضای شهر، برنامه‌ها و حتی ایستگاه‌های صلواتی در شأن این جایگاه جهانی باشند. این رسالت، تنها بر دوش هیئت‌ها نیست؛ ما نیز باید همراه آنان باشیم. در روزهایی که نام حسین(ع) در دل شب طنین می‌اندازد، «هیئت‌های مردمی» همان کشتی نجاتی هستند که عشق و ایمان را در جامعه زنده‌نگه می‌دارند و به‌نظر می‌رسد طرح‌های محرمی مراکز و معاونت‌های مختلف آستان قدس رضوی می‌توانند اثر شایسته‌ای در این جریان بزرگ به ثبت برسانند.

■ **اشك، پرچم عزت**

حجت‌الاسلام‌پاك‌نیا سخنان خود را با

تأکید بر فرمایشات گرانبهای امام رضا(ع) درباره اهمیت و جایگاه والای محرم، عاشورا و عظمت امام حسین(ع) آغاز کرده و به حدیث ربّان بن شیب به عنوان یکی از مهم‌ترین این روایات اشاره می‌کند، وی توضیح می‌دهد: در این روایت جامع، امام(ع) به موضوعاتی چون ترغیب به گریه بر امام حسین(ع)، شهادت مظلومانه ایشان، جایگاه یاران بی نظیر و شایسته ابا عبد الله(ع)، تأثیر عمیق این مصیبت بر عالم هستی، برکات عزاداری و زیارت کربلا، پاداش لعن بر قاتلان حضرت، مسیر نیل به مقام شهیدان کربلا، سرانجام همدردی با اهل‌بیت(ع) و در نهایت ثمرات زندگی در پرتو ولایت اهل‌بیت(ع) می‌پردازند.

نویسنده کتاب ویژگی‌های امام حسین(ع) با اشاره به توصیه‌های امام رضا(ع) به‌دبل خزاعی درباره مرثیه‌سرایی و شعر گفتن برای اهل‌بیت(ع)، به تشریح نخستین نکته، یعنی اهمیت گریه بر امام حسین (ع) پرداخته و می‌گوید: امام رضا(ع) به ربّان بن شیب، از محدثان و اصحاب برجسته امام رضا(ع) و امام جواد(ع) فرمودند: «إِنَّ شَيْبَةَ إِنْ كُنَتْ بَأَكْيَا لَيْشِيْةٍ - فَإِنَّهَا لَبَعْثَسِيْنِ بَيْنِ عَلِيٍّ- ای پسر شیب، اگر برای چیزی گریه می‌کنی، پس برای حسین بن علی(ع) گریه کن». این گریه نه نشانه ذلت، بلکه نماد عزت و تجلی شعار «هیهات منا الذله» عاشوراست که برای زنده‌نگه‌داشتن مکتب حسینی ضروری است. این اشک، حسرت‌حضور نداشتن و دفاع نکردن از آن حضرت همچون حبیب و زهیر را در زنده می‌کند. دیگر اینکه این گریه به منظور برافراشته ماندن علم و پرچم راه حسین بن علی(ع) و خون پاک او است که هدایتگر حرکت عظیم امت اسلام به سوی اهداف الهی است؛ پرچمی که باید همواره با پرچا بماند و تا امروز نیز چنین بوده و راهنمای بشریت است. خود امام حسین(ع) نیز هدف قیامشان را چنین بیان فرمودند: «أَنَا قَبِيلُ الْعَبْرَةِ لَا يَذْكُرُنِي مَوْءِنٌ إِلَّا بَكِيٌّ»؛ من کشته اشک و عبرتم؛ هیچ مؤمنی مرا یاد نمی‌کند مگر آنکه محزون و گریان می‌شود». این گریه صرفاً برای ریختن اشک نیست، بلکه درآمیختن عاطفه و احساس با نفرت از ستمگر و احیای اهداف متعالی عاشوراست. در تأکید بر پاسداری از مکتب عاشورا، روایاتی نیز وجود دارد که بیانگر گریستن فرشتگان و پیامبران بر مصیبت‌های امام حسین(ع) است. عالمان بزرگ شیعه نیز علت اصلی تأکید بر گریه بر امام حسین(ع) را همین هدف می‌دانند که مکتب آزادی خواهی و مبارزه با ظلم همواره زنده و پویا بماند. اثر دیگر این اشک، اظهار مودت به امام حسین(ع) و تجدید بیعت با ایشان و آرمان‌های

یادداشت

حجت‌الاسلام و المسلمین محمد هادی مشیری خراسانی، استاد سطوح عالی حوزه علمیه | ابن‌شیب به

خدمت امام رضا(ع) رسید و سؤالاتی را مطرح کرد. امام(ع) نیز پاسخ‌های او را دادند. سپس حضرت به او فرمودند: «ای پسر شیب، اگر برای چیزی گریه می‌کنی، بر حسین(ع) گریه کن». آنگاه امام به او راهنمایی کردند و فرمودند: «ای پسر شیب، اگر با غم، اندوه یا مصیبتی روبه‌رو شدی و خواستی برای آن گریه کنی، گریه خود را بر مصائب سیدالشهدا(ع) قرار بده تا دلت سبک شود». حضرت سپس به بخشی از مصائب سیدالشهدا(ع) اشاره کردند و فرمودند: «ای پسر شیب، آن روز (روز عاشورا) که حسین(ع) کشته شد، مصیبت ابی عبدالله(ع) چشم‌های ما را مجروح کرده است». (کنایه از آن است که از شدت اشک ریختن بر این مصیبت، چشمانمان زخم شده است) ایشان افزودند: «آنان

